

Večernik

Leto III. (X.), šte. 45

Maribor, sobota 23. februarja 1929

»JUTRA«

Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri

Redna pri poštnem št. 20. v Ljubljani št. 11.406

Vsaka mesečna prejemna v upravljalni pošti 10 Din, dostojanje na dom po 10 Din

Telefon:

Uredn. 440 Uprava 455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13

Oglaš po tarifi

Oglaš sprejema tudi oglašni oddelček »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Politične smernice ruske emigracije

Znani ruski emigrant Grigorij Radčenko je v zadnjem času napisal celo vrsto esejev o ruski emigraciji. Ker imamo v naši državi izredno mnogo ruskih emigrantov in ker je te dni odlični ruski emigrant v Parizu podal izjavo, da je bila baš Jugoslavija država, ki je ruski emigraciji najbolj šla na roko, je dobro, če čujemo mnenje emigranta samega o ruski emigraciji.

Število ruske emigracije, ki se je tekom zadnjega desetletja razbila po vsej zemeljski krogli, se računa na 1.5 do 2 milijona ljudi. Ta brezbrojna masa bivših ministrov, plemičev, profesorjev, pisateljev, učiteljev, podjetnikov, duhovnikov, častnikov, kozakov, delavcev, kmetovalcev, celih armad, šolskih prvakov itd. je naravno zelo različne socialne strukture. Skupno ji je samo eno: da so vsi izven Rusije. Revolucija in državljanska vojna sta formulirali to strujo ljudi, ki so odšli na vse strani sveta, od Paragvaya, Argentine, Avstralije in centralne Afrike.

Na svojo usodo je gledala in gleda tudi še danes ta prerazlična emigracija kot na prehodno stanje, ki se pač lahko podaljša na večjo ali manjšo dobo, ki pa bo koncem koncev završila s povratkom v Rusijo, osvobodeno od boljševikov, in v kateri bodo današnji begunci imeli uloge vodij. Naravno, da ta koncesija, vera v triumfalni povratek, prevladuje zlasti med političnimi emigranti, ki so se aktivno borili z boljševiki in ki so z orožjem v roki zapustili tla sovjetske Rusije, kakor n. pr. Vranglova armada ali čete Bulaka-Bulakoviča. Kar se tiče navadne mase beguncev ali onega dela emigrantov, ki je bil v Rusiji nosilec politične ideologije (deli političnih strank), ima v njenih vrstah navedena koncepcija manj pomena ter prehaja včasih celo v nasprotno mišljenje: v stališče lojalnih odnošajev napram sovjetski Rusiji in napram komunistom kot njenim vlastodržcem. Primer takšnega mišljenja je bil v l. 1920.—1923. politični pokret, ki se je formaliral v Pragi in v Parizu krog revije »Sprememba zastave« in je danes prišel v stadij propagande za povratek v domovino.

Misel, da bo današnja emigracija jutri na vladi ali da bo vsaj igrala veliko politično vlogo v bodoči Rusiji, je danes os, okrog katere se zbirajo številne emigrantske skupine. Ona je za rusko emigracijo fiksna ideja, iz koje vse izhaja in h kateri se vse vrača. Brez tega momenta bi bilo tudi težko razumeti življensko silo velike množine ruskih političnih, kulturnih in ostalih organizacij v Parizu, Pragi (kjer jih je nad 100!), Beogradu, Berlinu, New Yorku, Londonu, Kairu, Tokiju in drugih večjih ali manjših mestih raznih držav.

Toplo vreme na potu

ZA JUTRI NAPOVEDAN VREMENSKI PREOKRET. — TRACIJA IN GRŠKA MACEDONIJA POD VODO. — ŽALOSTNE SLIKE.

DUNAJ, 23. februarja. Tukašnja vremenska postaja napoveduje za jutri vremenski preokret. Okrog poldne bo nastopilo tako toplo vreme, da bo prišel sneg naglo kopneti. V višinah vlada namreč višja temperatura, dočim so mrzle zračne plasti samo tik nad zemljo. Že ponoči bo začel pihati zapadni veter, ki bo odrinil mrz proti vzhodu, kar bo imelo za posledico porast temperature.

ATENE, 23. februarja. Grška uradna agencija poroča: Prometni minister, ki je odpotoval v Tracijo, da pregleda poplavljen pokrajine, poroča brzojavno, da je situacija v Traciji skrajno tragična in kritična. Pokrajina nudi sliko polarnih krajev. Na sto tisoče hektarjev rodovitne zemlje je pod vodo, ki je večinoma zamrznila.

Vsa posejana polja so docela uničena. Živina je večinoma utonila, posamezne vasi so odrezane od sveta. Obstaja bojazen, da je katastrofa zahtevala veliko število človeških žrtev, kojih trupla so pod zamrznjeno vodo. Grške in turške oblasti vodijo skupno reševalno akcijo. Iz vasi, ki so obdane od vode, je slišati neprestano streljanje in klicanje na pomoč. Reka Vardar je včeraj še bolj narasla in grozi z nadaljnjimi poplavam. V dolini Strumice so uničene vse naprave za izsuševanje močvirja. V vsej Grški vlada nenavadno oster mrz. Planinske pokrajine so odrezane in se pojavlja pomajkanje živil. Radi poplav v Traciji in Macedoniji je organizirala vlada dovoz živil z letali.

Nadvojvoda Albreht postane madžarski kralj

ZAPROSITI NAMEŠTAV ZA ROKO NAJMLAJŠE HČERKE ITALIJANSKEGA KRALJA, PRINCESE IVANE. — SPOMLADI ODPOTUJE V RIM.

DUNAJ, 23. februarja. Porjuje se vest, da bo bivši avstrijski nadvojvoda Albreht spomladi odpotoval v Rim, da prosi za roko najmlajše hčerke italijanskega kralja, princeze Ivane. Domneva se, da se bo bodoči zet italijanskega kralja podal v Rim že kot »madžarski kralj«, ker bi sicer ne mogel tekmovali z bolgarskim kraljem Borisom, ki se tudi poteguje za princezo Ivano.

BUDIMPEŠTA, 23. februarja. Glede na vesti o zaroki nadvojvode Albrehta

z italijansko princezo Ivano, izjavljajo v poučenih krogih, da bo odpotoval Albreht v Rim šele v drugi polovici marca, ko bo okreval madžarski poslanik v Rimu Hory, ki dela z vso energijo na uresničenje tega načrta. V legitimističnih krogih vlada veliko navdušenje. Prepričani so namreč, da je že več kot gotovo, da bo nadvojvoda Albreht proglašen za madžarskega kralja, če se dejanski uresniči ta načrt.

Papež o spravi z Italijo

PRED SKLICANJEM JAVNEGA KONZISTORIJA IN IMENOVANJEM NOVIH KARDINALOV. — PA PEŽ IZREDNO ZADOVOLJEN.

RIM, 23. februarja. Papež je sprejel v avdienci dopisnika »United Pressa« ter mu v razgovoru izrazil osobito zadovoljstvo nad spravo z Italijo in nad veseljem, ki je zavladalo v vesoljnem katoliškem svetu, ker je zopet vzpostavljena posvetna suvereniteta papeža in njegova popolna neodvisnost. Velike manifestacije v Rimu so mu dokaz, da zna ves katoliški svet pravilno preценiti važnost tega zgodovinskega dogodka. Še važnejše pa bodo posledice sprave med Vatikanom in Kvirinalom. Pogodba je pravična, vendar pa bo treba še mnogo, mnogo dela. To je šele začetek.

Istočasno se poroča, da bo papež sklical v velikem tednu in sicer v pon-

deljek tajni, v četrtek pa javni konzistorij, na katerem bo oficijeno obvestil kardinale o sklenjeni pogodbi z Italijo. Pri tej priliki bodo imenovani tudi novi kardinali in bo sestavljen poseben odbor za izvršitev konkordata z Italijo.

Odklonjena ponuba Slavenske banke

ZAGREB, 23. februarja. Upniški odbor Slavenske banke je včeraj popoldne razpravljal o ponudbi upravnega odbora, da se upnikom iz II. razreda takoj izplača v gotovini 20 odstotna poravnalna kvota. Po daljši debati je to ponudbo odklonil z motivacijo iz materialnih in

mevanje tampošnjih prilik. Primer takšnega nerazumevanja je n. pr. dejstvo, da je te dni ves emigrantski tisk — z malimi izjemami trdil — da je Rusija umrla, da Rusije več ni, da ni več pričakovati vstajenja ruske države brez pomoči emigrantov in inozemstva. Na tej predpostavki bazira večina političnih emigrantskih smeri svojo ideologijo in taktiko, v tem vidi smisel svojega pokreta.

formalnih razlogov, zlasti zato, ker že sedaj sigurno, da bo mogoče po likvidaciji vseh terjatev izplačati 25%. Bilo je tudi sklenjeno, da naj se upnikom II. razreda takoj izplača 15 odstotna akontacija.

Današnji trg

Radi padca temperature je oživilo tako mesto, kakor okolica. Tudi tlakomer naznanja prihod juga in v jutranjih urah je bilo čutiti pihlanje zelo prijetnega jugovzhodnika. Pa tudi zločeste, dušljive megle ni bilo zjutraj.

Špeharski trg je danes izredno gostozaseden. Prispele je okrog 200 špeharjev, ki so pripeljali do 460 komadov zaklanih svini. Cene so dokaj umerjene in se gibljejo pri špehu od 21—23 Din za kilogram. Meso je ohranilo svojo ceno. Največ povpraševanja in sklepov je bilo glede velikončnih šunk in — špeha.

Na živilskem trgu, v vrsti stalnih mesarjev pa smo imeli zelo značilno senzacijo: Stojnica mesarja Reismanna je zapadla uradni — zaplembi...

Na ostalem živilskem trgu je vladala prava gneča. Mnogo so prinesli in pripeljali. Ogromni snežni kupi so ovirali razmestitev prodajalcev, ki so prinesli na trg najraznovrstnejša živila. Je skoro ni stvari, katere ne dobiš. Za drag denar ali poceni. Vendar cene niso bile pretrane. Merica krompirja je bila 9—10 Din, jajca so prodajali po 2 Din komad, zelo lepa. Čebula, ki je zelo občutljiva proti mrazu, je imela zelo skromno ceno. — Edina zimska solata — radič — pa je poskočil od 15 na 20 Din kilogram. Cene ostalih živilskim produktom so ostale — hvalabogu — iste kakor zadnjič.

Iz Aerokluba.

Mariborskemu Aeroklubu so pristopili kot ustanovni člani s prispevkom 500 Din: Dr. Rudolf Ravnik, odvetnik, Miloš Oset, veletrgovec in usnjarna Viljem Freund, Maribor. Seznam dopislih podpor se bo objavil prihodnjič. Ker čakajo klubi velike naloge, je vsaka tudi najmanjša podpora dobrodošla in se hvalažno sprejme.

Nov zdravnik.

V imenik zdravniške zbornice za Slovenijo je vpisan dr. Okole Kulak, zdravnik ruskega sanatorija v Vurbergu pri Ptuj.

Spremembe v poštni službi.

Za pogodbene poštarje so imenovani: Anton Pelikan v Vratišincu, Stefan Vugrinec v Bogojini v Prekmurju, Ludovik Horvat v Banlovcih; za dnevničarja Konrad Mak na Maribor 1; premeščeni so Olga Gavrilovič iz Slov. Bistrice v Ljubljano 1, Danica Kobal z Maribora 1 na Ljubljano 1, Leopold Širnik z Grobelna na Ljubljano 2, Ljudmila Štivec iz Tešnja (Sarajevo) v Slovenjgradec, Vladimir Šenk z Maribora 1 v Zg. Sv. Kungoto, Marija Klacer iz Mežice na Ljubljano 1, Ivan Puči iz Guštanja na Ljubljano 1; konduktar Josip Pavlin z Maribora 2 v Ptujsko goro, telefonistke Josipina Ferjančič iz Brezna v Mežico, Jožica Čož iz St. Ilje v Slov. gor. na Maribor 2, Erna Korenini iz Zg. Sv. Kungote na Maribor 1; Amalija Gril iz Planine pri Sevnici v Vurberg pri Ptuj, dnevničarka Marija Zmerl iz Dolnje Lendave v Guštanju. — Na novo so otvorili pogodbeno pošto Bogojina v Prekmurju.

Boj za našo severno mejo pred desetimi leti

NEMŠKE PRIPRAVE IN KONČNI NAPAD NA RADGONO. — DOGODKI, KI SO SE ODIGRAVALI NA NAŠI DANAŠNJI DRŽAVNI MEJI PRED DESETIMI LETI.

Naše javno mnenje, in to zlasti na bivšem Kranjskem, smatra, da je padla štajerska državna meja v naše roke kot zrelo jabolko. V desetih letih tudi se ni nikdo informiral naše slovenske, da ne govorim o zagrebški in beograjski javnosti, kako je nastala po prevratu mejna črta med Slovenci in Nemci kot predhodnica današnje državne meje. Ego-centrične slovenske razmere vpoštevajo samo središča, vsled česar postaja periferija našega narodnega ozemlja zapostavljena, neupoštevana, sploh vsestransko na najboljši poti, da postane predmestje središča. Samo tako je mogoče, da je šla mimo nas neopažena knjižica: H. Lechner, Die Abwehrkämpfe im unteren Murtal, Graz 1928., ki opisuje razmere na štajerskem spornem ozemlju od prevrata pa do uveljavljanja saintgermanske mirovne pogodbe poleti 1920.

Koncem novembra, začetkom decembra 1918 so Maistrove čete osigurale kobanske vrhove ter zasedle Lučane, Špilje, Cmurek in Radgono. Nemške meščanske garde in Volkswehr so se morali umakniti našim četam. Da je zasedba odgovarjala okoliškemu ljudskemu mišljenju, je dokazal slovenski tabor v Radgoni koncem decembra 1918.

Obenem z zasedbo teh krajev po Maistrovih četah pa so vzporedno s koroškimi Nemci organizirali tudi štajerski Nemci napade na slovenske okupacijske čete. Prvi tak napad je vodil nadporočnik Trifter, bivši poveljnik juršne čete avstrijskega mariborskega strelskega polka št. 26, ga usmeril na Lučane, a bil odbit. Da prepreči nadaljevanje nameranih nemških napadov je izdal general Maister 18. januarja 1919. povelje, da se smatrajo avstrijski napadalci za tolpe, da se v slučaju nemškega napada iz kraja, kateremu velja nemški napad, vza mejo talci, poleg tega še izterja kontribucija, v slučaju umika pa kraj zažge. Vsled teh naredb so Nemci nameravali napad odložiti; zato so pa pod vodstvom dr. Brodmanna toliko intenzivneje organizirali »Heimwehr«, ki je v obmejnih krajih štel okoli 2000 oboroženih mož. Matice za organizacijo teh napadalnih oddelkov, ki je šla vzporedno s koroškimi, so tvorile avstrijske orožniške postaje. Orožje so dobili prvotno iz Koroške, pozneje pa od štajerske vlade. Vzporedno z organizacijo »Heimwehra« na avstrijski strani pa so Nemci začeli organizirati proti našim okupacijskim četam meščanstvo Radgone i. dr. ter obmejno kmetско prebivalstvo tudi na po Slovincih zasedenem ozemlju n. pr. Apaške kotline in skrajnih severnih Slovincih goric n. pr. Trate, Sladkega vrha i. dr.

V začetku februarja 1919 se je začel napad. Otvoril ga je nadporočnik Hans Mickl koncentrično na Radgono, katero je energično branil nadporočnik Zeithofer. Oporišče Nemcev za napade na Rad-

gono so bil Grinci v Prekmurju. Nemško prebivalstvo Radgone je bilo o namerah nadporočnika Mickla informirano in raketni signali so dali 4. februarja 1919 ob pol 6. uri meščanstvu znak o napadu. Ta napad je vžgal vse ozemlje do gornje Pesnice. Rezultat večdnevnih bojev je bil, da so Slovenci obdržali svoje postojanke z Radgono, Cmurekom in Špiljem ter da so se začela v Mariboru pogajanja o premirju, ki je bilo sklenjeno 14. II. 1919, in po katerem so ostali imenovani kraji naši. Apaška kotlina pa nemška. Temelj za Saint Germain, ki nam je dal Apaško kotlino, a vzel vsa ta murska oporišča, je bil z mariborskim premirjem podan.

Ozemlje Golice s Sobotami, Pernicami in Ojstrico je tvorilo skrajno krilo Koroške in je delilo njeno usodo, medtem ko je predstavljalo Prekmurje zemljo za sebe.

Štajerski obmejni Slovenci, zlasti pa njegovi voditelji, so izvršili v popolni meri svojo narodno dolžnost. In kar jih dela res požrtvovalne, je dejstvo, da niso obežali svojih del na veliki zvon, temveč so prešli k reševanju novih nalog. Zato smo pa mi na nastanek in predhodnike naše današnje državne meje pozabili!

Nemci mečejo vso krivdo na neuspehu na graško deželno vladu; njim je za uspeh glede Podravja odgovorna štajerska deželna vlada približno v toliko, v kolikor nam Slovincem ljubljanska Narodna vlada glede katastrofe na Koroškem. Deistva pa, da je graška vlada poslala tisk pred februarjskim napadom Nemcem na murski črti 1000 pušk, da jih je oskrbovala redno z municijo, da je potom orožništva organizirala oddelke bivših vojakov iz svetovne vojne, katerim je od prevrata dalje pošiljala vedno darila po par sto pušk s pripadajočimi potrebščinami, pa kažejo, da je graška deželna vlada, da se umabi Slovincem Podravje, storila vse, kar je bilo v njeni moči. Našla pa je Slovence na mrtvi s'razi lastnih narodnih pravic, česar na Koroškem radi kranjske egocentričnosti ni bilo.

Dogodki, ki so se odigrali pred desetimi leti na naši današnji državni meji, se vedno bolj pozabljajo. Radi tega in pa, da se do podrobnosti prikaže razvoj dogodkov na naši severni meji, je nujno, da očitajo oni, ki so stali pred desetimi leti na braniku našega prava v krajih kot Ojstrica, Pernice, Remšnik, Kapla, Ostri vrh, Sv. Jurij ob Pesnici, Svečina, Št. Ilj v Slov. goricah, Sladki vrh, Cmurek, Sv. Ana, Ščavnica, Radgono itd. tamošnje dogodke in jih predajo javnosti, kajti naša kulturna naloga je, preprečiti, da časi, ko so naši ljudje prvič v zgodovini postavljali z uspehom meje svoje državne posesti, ne izginejo v megli današnjih vsakdanjosti!

Styrlacus.

Mariborsko gledališče

REPERTOAR:

Nedelja, 24. februarja ob 15. uri »Lumpacij-vagabund«. Globoko znižane cene. Kuponi. — Ob 20. uri »Adieu Mimi«. Znižane cene. Kuponi.
Ponedeljek, 23. februarja. Zaprt.
Torek, 26. februarja ob 20. uri »Romco in Julija«. Premijera. ab. A.
Nedelja v marib. gledališču. Vršita se prvi dve predstavi: Popoldne vesela burka s petjem in godbo »Lumpacij-vagabund« kot ljudska predstava po globoko znižanih cenah, zvečer pa priljubljena razposajeno-zabavna opereta »Adieu Mimi« pri znižanih cenah.

Ljudska univerza v Mariboru.

V ponedeljek, 25. februarja, ob 8. zvečer se udeležimo romantične in zelo nevarne vožnje h Spitzbergom, ki jo je napravil prof. Karl König z Dunaja na ladji »Monte Cervantes«. Ladja je dobila v bližini Spitzbergov močno havarijo. Potapljala se je že, ko jo je iz največje

nevarnosti rešil ruski ledolomec »Krasin«, ki je rešil Nobilovo ekspedicijo. Predavanje bo posnelo 160 prekrasnih slik o norveških otokih, mestih, laplandskih naselbinah, ledenih gorah, polnočnem soncu itd. Predprodaja vstopnic pri g. Zlati Brišnik in g. Höferju.

KINO UNION

J ponedeljek, dne 25. februarja

Umetniški dogodek prvega reda bo dvojni koncert slovitega virtuozu Jaroslava Kociana, šefa mojsterskega razreda na praškem konzervatoriju in odličnega klavirskega virtuozu Oldfica Kredba, ki bosta izvajala na koncertu v petek, dne 1. marca enega najkrajših programov, kar smo jih v Mariboru kedaj slišali. Že prva vest o nastopu teh odličnih umetnikov je izzvala nenavadno zanimanje ter je pričakovati, da bo kazinska dvorana nabito polna. Kakor že objavljeno, prične predprodaja vstopnic za ta koncert v ponedeljek.

Mariborski in dnevni drobiž

Zadnja pot Devana Lavrenčiča

Včeraj smo spremili na zadnji poti nadarjenega in priljubljenega Devana, sina prokurista Ljub. kreditne banke v Mariboru, g. Ante Lavrenčiča in njegove pokojne soproge Emilje iz ugledne rodbine Šuman iz Škednja pri Trstu. Sedaj se je preselil tudi Devanček k svoji ljubljani mami, ki ga je ostavila pred 10. leti še kot neboljjenčka.

Pogreb mladega dijaka je bila ganljiva manifestacija ljubavi do pokojnika in globokega sočutja z družino. Obdan od častne straže svojih tovarišev skavtov je ležal Devan sredi gomile dragocenega cvetja na mrtvaškem odru. Vence so poklonili tudi profesorski zbor realke, splošna realka, součenci III. razreda in organizacija skavtov. Žalni kondukt je vodil pokojnikov katehet g. Bogovič ob asistenci dveh duhovnikov. V dolgem sprevedu smo opazili profesorski zbor realke z ravnateljem g. Jakobom Zupančičem na čelu, dijake realke z žalno zastavo, številne skavte v kroju ter množestvilne prijatelje užaloščene družine. Pred hišo žalosti in ob odprtem grobu s'la mu zapela v zadnje slovo društvo »Jadranc« pod vodstvom g. Laha in pevski zbor realcev pod vodstvom g. prof. Schweigerja. Po molitvah ob svežem grobu je katehet g. Bogovič v prisrčnih besedah opisal lepa svojstva in otroško dušo Devana, ki je znal na mah osvojiti srca vseh ter mu zaklical: Na svidenje nad zvezdami! V imenu skavtov pa se je v krepkih besedah poslovil stegovodja Lovše.

Solnce se je že skrivalo in na nebesnem o'zorju se je pokazala sanjavalna luna, ko se je vsulo polno mehkih belih in rdečih rož v grob, v katerega je legel — mladi cvet. Še živita Devančкова babica in tudi njegov dedek, bivši dolgoletni predsednik »Velesile« v Škednju. Naj bo težko prizadeti rodbini in tudi njima v utroho in tolažbo, da je bil njihov miljenček vzor v vsakem oziru, ki so ga stavili vsem drugim za vzgled!

Matija led razbija

Mraz, ki je zadnje dni temeljito zavel nad deželo, pojema. Vremenski preroki napovedujejo, da je to njegov zadnji sunek v letošnji zimi. Toda letošnje napovedi so omajale zaupanje v njih proroške sposobnosti, čeprav poslednji val mraza v resnici popušča. Minimum je dosegel predvčerajšnjim s 23,5 stopinjami pod ničlo. Včeraj zjutraj je beležil termometer —22,1, dočim danes zjutraj samo —11 stopinj.

Včeraj je solnce stopilo v znamenje rib, med tednom pa s'la minila točno dva meseca, odkar se vrača od južnega povrnika proti severu. Vpliv solnčnega segrevanja postaja vedno občutnejši, zlasti v popoldanskih urah, ko se kljub sibirskim nočem dvigne temperatura na —4 do —3 stopinj. Oblačnost je davi znašala 5, veter pa je pihal s severa, kar ne obežava ravno ugodnih izprememb. Poslednja tolažba nam je Matija, o katerem pravi narodni izrek: »Matija led razbija«, za kar bi mu bili v teh težkih dneh splošnega pomanjkanja kuriva zelo hvaležni.

Mnogo semenskega krompirja zmrznilo!

Iz Slovenskih goric nam sporočajo: Dejstvo, da zmrzuje semenski krompir, je pač najhujša šiba, ki nas je mogla v tej zimi zadeti. Z zmrznjenim krompirjem res krmino svinje, a če pomladi ne bo semenskega krompirja za posaditev,

REVOLUCIJSKA SVATBA

bo joj za krompirjevo letino. Po starem običaju se je začelo s sajenjem prvega krompirja že v velikem tednu. Letos ne bo z velikim tednom nič in se bo najbrže začela saditev krompirja okoli Binkošti. . . . Kaj to pomeni, lahko vsak sam izračuna.

Ure, zlatina na obroko brez novika — Jlgcr, Maribor, Gornjska ulica 15. — IX

Iz avtobusnega prometa.

S ponedeljkom 25. i. m. se ukine vožnja na progi 6 v Melje in sicer radi slabe frekvence.

Gripa v Mariboru.

Od preteklega tedna, ko smo zabeležili 91 slučajev obolezlosti za gripo v Mariboru, je sedaj število še naraslo, čeprav bolezen še ni zavzela epidemičnega značaja. Mestnemu fizikatu je bilo namreč od 15. do 21. tm. prijavljenih 146 slučajev obolezlosti za gripo v mariborskem mestnem okolju, dalje dva slučaja škrlatinke in 1 slučaj davice. Gripa sama se pojavlja večinoma v lažji obliki in ni zaznamovati dosedaj nobenega smrtnega slučaja.

Z II. dekliške meščanske šole.

Ker mariborska mestna plinarna še ne more dobaviti potrebnega kuriva ter se bo pričela redna dobava šele proti koncu prihodnjega tedna, se redni pouk na II. drž. dekliški meščanski šoli ne more začeti pred 1. marcem. — Ravnateljstvo.

Drevje v okolici — poka.

Kakor nam poročajo iz okolice Maribora, se zlasti v Spodnjem in Gornjem Radvanju, Teznu in Betnavi opaža zadnji čas zelo usodno pokanje drevja, posebno orehov, črešenj in jablan. Kadar počijo tako drevo, imaš vtis, da se je sprožil v bližini puškin strel. Človeka, ki se malo globlje zamisli v ta kruta dejstva, iz katerih more sklepati na letošnjo sadno letino, pač mora zaboleti v srce ob misli na težke posledice letošnje zime za naše narodno gospodarstvo.

Glasbena Matica.

Moški zbor ima v terek zopet redno vajo, ženski pa v sredo. Nadaljne vaje bodo določene v terek. Pevci se pozivajo k točnemu obisku pevskih vaj. — Prihodnjo soboto priredi Matica svojim članom in prijateljem družabni večer, ki naj bo nekak uvod v slavje, ki ga namerava prirediti v proslavo svoje desetletnice.

Rajanje malčkov.

Fotografiranje skupine »Kraljeviča in kraljčine s spremstvom«, ki bi se imelo vršiti jutri, odpade radi obolezlosti nekaterih otrok in se bo vršilo prihodnjo nedeljo ob 10. dopoldne. — ISSK Maribor.

Okrožna skupina drž. nameščencev in upokojencev v Mariboru.

Dne 24. februarja ob pol 10. dop. bo v mali dvorani Narodnega doma v Mariboru redni letni občni zbor okrožne skupine drž. nameščencev in upokojencev v Mariboru z običajnim dnevnim redom. Po občnem zboru okrožne skupine bo v isti dvorani občni zbor »Samopomoči« državnih nameščencev in upokojencev mariborske oblasti. K obilni udeležbi vabi odbor. 363

Vesela noč na planinah.

V soboto, dne 9. marca priredi mariborski klub »Edelweiss« v dvorani »Union« (Götze) zopet prav veselo zabavo, ki pa bo prekašala vse prejšnje in se zato vsem najtolepeje priporoča. Ker je vstop dovoljen samo z vabilom, naproša pripravljalni odbor vse one, ki bi pomotoma ne dobili vabila, da si je pravočasno preskrbe pri predsedniku kluba g. Bračiču, spediterju ali pri veselilnem pripravljalnem odborniku predsedniku g. Andreju Halbwidlu, restavratorku. Sicer pa se bodo vabila razpošiljala šele koncem tega meseca. 373

Velik ples v Studencih.

V nedeljo, 24. tm. ob 15. uri začetek velikega plesa v dvorani A. Senica v Studencih. 372

Hotel Halbwidl.

Danes, v soboto, 23. tm. družinski koncert. — V nedeljo jutranji in večerni koncert. 374

Vojaška godba

Krvno, kožno in živčno bolni

dosežejo z uporabo naravne Franc-Jožefove grenčice urejeno prebavo. Specialni zdravniki silnega slovesa sprizujejo, da so z učinkom staro preizkušane Franc-Jožefove vode zadovoljni v vsakem oziru. Dobi se vseh lekarnah, drogerijah in specializiranih trgovinah. 2098

Ljubljansko gledališko pismo

III.

Za desetletnico Cankarjeve smrti je uprizorila ljubljanska drama njegovo »Lepo Vido«, ki je od prve uprizoritve še pred vojno nismo več videli. Med vsemi Cankarjevimi oderskimi deli je to najmanj odersko, prav za prav le simbolična pesnitev v dramski obliki. Silno težavna je režiserjeva naloga, iz čisto lirčne, zgolj reflektivne poetične umetnine ustvariti odersko učinkovito, življensko delo. Premostiti prepad med čisto simboliko Cankarjevega poema in realnostjo gledališkega miljeja je bila poglavitna skrb. Saj je Vido čisto neživljenska, čisto sanjska figura, bolj pesniški fantom, nego resnična ženska. Kaj pravzaprav personificira ta pristno cankarska figura, je težko omejiti z besedo: vse, kar je umetniku žarelo pred očmi lepega in skrivnostnega, vso nedosegljivo čarobnost sveta, umetnostni ideal in sanje o neskončnosti, vse hrepenenje po lepoti in po spoznanju življenja sploh. Osebe, ki se kretajo okrog nje kakor sateliti okrog planeta, so utelešeni tipi človeškega značaja, a vendar bolj individualno izdelani, bolj življensko resnični. Milje stare cukrarne, kjer se je porajala naša moderna, ustvarja prečudne kontraste z mladostno svežim in solničnim idealizmom oseb, ki so živi zakopani v starinskem zidovju.

Režiral je g. Debevec. Morda njegov trud ni v vsem dosegel tistega, kar je Cankar hotel z »Lepo Vido« povedati, morda ni zadostno odkril notranjih živih niti, ki preprežajo delo — to stoji, da je bila predstava odigrana z ljubeznijo in navdušenjem, iskrenim sodelovanjem vseh. Režiser sam je bistvo dela, poetično sanjavo neutešenega hrepenenja skrbno izdelal. Inscenacija je bila kar imenitna, tako soba v cukrarni, pa tudi salon z lepim prozorskim na gorske velikane. Privid umirajočega v zadnjem dejanju je bil odlično uprizorjen; skozi tančico so bili vidni vsi svatje, kako stopajo na vrh gore. Zelo ugodno je uporabil režiser tudi godbo, ki je učinkovito pomagala ustvarjati melanholično nastrojenje.

Režiser sam je igral Mrvo, morda malce preveč patetično in monotono. To je bila sploh napaka skoro vseh sodelujočih, ki je pri delu, kjer se do mala nič ne dogaja na odru, posebno nevarna. Lepo Vido je podala ga Satičeva nekam preveč jokavo in slabotno. Pogrešal sem mladostne življenskosti in tistega, kar jo pač dela tako čudno skrivnostno privlačno in očem teh starih mladcev tako neskončno krasno. Morda najboljša je bila kreacija g. Gregorina, ki je s taktom izdelal figuro jetičnega poeta. Konec prvega in v zadnjem dejanju je odigral par prizorov z resničnim čustvom. Mladega študenta je igral g. Jan prav simpatično, daš se ni mogel docela vživeti v neobičajni okvir. Prav dober je bil stari — večni romar g. Levarja, utelešeni nemirni duh, ki ne najde počitka.

Tudi vsi ostali so z vidnim zanimanjem skušali podati najboljše in ustvariti pravi cankarski stil. To jim je v veliki meri uspelo. Kar se je zdelo skoro neverjetno, se je zgodilo: »Lepa Vida«, to nežno pesniško stvorenje, si je osvojila publiko, ki morda ni točno doumela vseh simboličnih podob in ni občutila vsega pesniškega razkošja. Zato je pa zaslužila vsaj v tej grenko-sladki pesmi hrepenja vso otožno melanholično pesniško dušo in ničevnost vsega minljivega. Po zija je zmagala, umetnost je osvojila srca gledalcev. Spet dokaz več, da ni teater poglavitna reč v gledališču in da na koncu vselej zmagata umetnik nad vso teatralično virtuozičnostjo.

Po kronistovski dolžnosti naj danes še omenim par lažjih komadov, ki smo jih doslej videli med resnimi deli v letošnji sezoni. Znanega komedijografa Jérôme K. Jérôme-a burka: »Fanny, tete, strici, itd.« je gledališki produkt s prijetno situacijsko komiko brez posebno globoko utemeljenih karakternih konfliktov. Delo je prav po angleško sentimenttalno in sloni na malo verjetni zgodbi, kako se bogat lord v Parizu oženi z neznanico pevčico iz kabareta. Ko jo privede na svoj dedni grad, se izkaže, da je vse služabništvo tega vlastelinstva — 23 jih je teh Benettov! — v najbližjem stanju s novo lady. Sledi prikrivanje, končno razkrinkanje in — srečen razplet. Mnogo vsebine, a še premalo. Odiš z občutkom praznote. Morda je pretiravanje v podajanju nekaterih prav originalnih, zelo karikiranih figur, tudi vzrok, da pravega uspeha ni bilo — kdo ve? Glavna vloga Fanny je bila v rokah gđne Debelakove. Ustvarila je iz nje, kar je mogla, da se vloga ne prilega povsem njenemu značaju. Boljša je spočetka, v tragičnih scenah pa pretirava in postaja patetična. Dober je bil gosp. Cesar kot dolgoletni komorni sluga in poglavar dinastije Benettov. Od teh je ga. Medvedova prav imenitno podala zagrizeno in žolčljivo teto.

Večji uspeh od prejšnje je imela veselejša »Kukulja« od V. A. Jager-Schmidta. Vsebinsko je zelo slična Mannerstovi »Pegic«. Mulatsko dekletce pride iz Polinezije v francoski fevdalni salon. Izcimi se nepretrgana vrsta komičnih situacij in zapletljajev. Pokaže se slednjič, da je ta »divjakinja« plemenitejša in boljša v srcu od vseh odličnih plemenitašev. — Kukuli je bila ga Nablocka. Bila je pravo vročevrno dete tropskih dežel, naivna, nepokvarjena hčerka prirode in polna dobrote in vsega plemenitega. Morda je nekoliko preveč povdarila zrelost ženskosti, vendar je s svojim iskrim temperamentom, živahnostjo in neprisljnim humorjem ovladovala vso uprizoritev. Tipičnega, že ostarelega salonskega leva Gerarda je dobro podal g. Lévar, omejeno, puhlo aristokratino je posrečeno predstavljala ga. Marija Vera, a zapeljiva, po možu hrepeneča Nicole je v gđni Debelakovi našla prav imenitno interpretinjo. D.

Din mesečno, štirisočno s kopalnico, toplo vodo, plinom in električno lučjo do 3000 Din in se ta cena znižuje, čim oddaljenejša je stanovanje od sredine mesta in čim več zamorcev biva v njegovi neposredni bližini. Velike stavbene družbe prodajajo tri- do štirisočne enodružinske hiše za približno 200.000 Din in sicer na mesečne obroke po 2500 do 3000 Din, tako, da je hiša plačana v približno 6 letih. Cena taki hišici je skoro ista kakor pri nas, ni pa pri nas ljudi, ki bi jo s 3000 Din mesečno mogli odplačevati, ker ima že prekosrednji uradnik komaj toliko mesečnih dohodkov.

Prehrana je v primeri s stanovanjem ceno. Dobro kosilo, obstoječe iz juhe, ribe, pečenke z dvema prikuhami, salato in poljubno množino kruha stane v dobri restavraciji do 80 Din, slabejše le 40. Kava stane komaj 5 Din in jo točijo ponekod, tako v raznih trgovinah za reklamo ali kot privlačno silo, kar zastoni.

Vožnja z železnico, cestno železnico, tramvajem in avtomobilom je cenejša kakor pri nas, a si more vsakdo, ki ima količjak mesečne plače, kupiti sam že rabljeni avtomobil za približno 3 do 5000 Din, in še to na tedenske ali mesečne obroke.

Obleka je, ako jo primerjamo z zgoraj omenjenimi plačami, jako po ceni. Dobra moška obleka, navadnega kroja, stane komaj 4000 Din, a je vsled nizkih cen svile omogočeno nežnemu spolu, da hodi v svili, saj stane tak kostumček bolj 1000 Din. Inserati večjih časopisov nudijo: predpasnik za dom iz gumija za 10 do 30 Din, karton francoskega mila, vsebujoč 6 komadov, 23 Din, veliko steklenico kolinske vode za 25 Din, porcelanast servis za 6 oseb za 150 Din itd. Pet do osemcevni radio-aparat z vsemi potrebščinami, stane 9000 Din, vstopnica za kino 25 do 120 Din, a vstopnica za gledališče 80 do 220 Din.

Ako primerjamo cene nekaterih omenjenih predmetov s tukajšnjimi, se nam zde seveda fantastične, a padejo takoj na zelo sprejemljivo stopnjo, ako premislimo, da so prejemki v Ameriki v prav mnogih slučajih 4krat in še večkrat večji, kakor naši. V primeri z nami živi Amerikanec zelo po ceni in mnogo bolj udobno, čemur se ne moremo čuditi, saj je nakupljenega v Ameriki po vojni skoro 7/10 vsega zlata, ki ga svet premore. Pozabiti pa tudi ne smemo, da je tam tempo dela mnogo bolj hiter kakor pri nas in da se mora tam človek za svoje prejemke res truditi, v čemer so zahteve pri nas mnogo milejše.

Ali sme žena stikati po žepih svojega moža

Mnogo vprašani na najrazličnejših področjih vsakdanjega življenja še ni razčiščenih. Washingtonsko vzhodno sodišče se je nedavno bavilo z zadevo, ki je v javnosti vzbudila mnogo pozornosti. Svet se je zanimal za razpravo, ki bi naj odločila ali ima žena pravico stikati po žepih moža, ali ne. Sodišče je ženi prisodilo pravico v sledečem slučaju: Newyorški inženjer Pickerin je zahteval ločitev zakona, kar je utemeljil z besedami: »Skupno življenje z ženo mi je postalo nezno. Preganja me z ljubosumjem in mi, kadar le utegne, brska po žepih, v prepričanju, da bo iztaknila kako ljubavno pismo. Ker je tega ne morem odvaditi, sem prisiljen, da zahtevam ločitev, kajti le jaz imam pravico do svojih žepov, dočim mi žena odreka to pravico, radi česar mi je nemogoče, da bi še v bodoče živel z njo.«

Newyorško sodišče je ugotovilo, da je žena kriva nesreče, ki moti zakonsko zvezo in priznalo možu upravičenost ločitve. Toda lepa Mary Pickerin ni hotela pristati na ločitev in se z razsodbo ni zadovoljila, vsled česar je spor prišel pred washingtonsko vrhovno sodišče. Proces je vodil sodnik Ford in zastopal mnenje, da ni razloga za ločitev, kajti moževi žepi pripadajo tudi ženi. Vrhovno sodišče je prvotno razsodbo razveljavilo in ameriški možje se z začudenjem vprašujejo, čemu jih oblači neprestano zapostavljajo in odvzemajo pravice v korist njihovih žena.

Otroška logika

Mati: »Pokaži jezik gospodu doktorju!«

Sinek: »Plooi Da uo krosne za uho!«

Finančna moč domačega kapitala

V kapitalističnem gospodarstvu so banke činitelj, ki organizira in regulira gospodarski proces. Pri nas vlada velika hipertrofija bank. Imamo 636 bančnih zavodov, dočim ima Anglija, brez Škotske in Irske le 17 delniških bank (1900 še jih je bilo 77). Vrh tega so naše banke z redkimi izjemami male banke. Imamo namreč 574 bank s kapitalom do 5 milijonov dinarjev, 77 od 5—25 milijonov, 7 od 25—50 milijonov in le 5 velebank od 50 milijonov in več.

Glavna središča kapitala so mesta Zagreb, Beograd, Ljubljana in Sarajevo. Zagreb ima 25 bank s 555 milijoni delniške glavnice, 200 milijonov rezerv in 3065 milijoni vlog; Beograd 65 bank (521 - 142 - 532); Ljubljana 8 bank (105 - 23 - 515), in Sarajevo 11 bank (132 - 43 - 264). Največjo koncentracijo kapitala v državi predstavlja Zagreb, ki je finančno središče naše države. Ima 4 velebanke. Največji zagrebški in obenem najmočnejši denarni zavod v naši državi sploh je Prva hrvatska štedionica, katere glavni ravnatelj je sedanjí finančni minister dr. Šverljuga. Obstojta že 81 let in ima v vsej državi 48 podružnic. Njena delniška glavnica znaša 75 milijonov Din, izkazane rezerve pa 57 mil. Din. Vlog na hranilne knjižice in tekoči račun je imela lani okrog 1½ milijarde Din. Sledita ji Jugoslovenska banka ter Jugoslovenska eskomptna in hipotekarna banka (preje Srpska banka).

Na vidiku je še nadaljna koncentracija zagrebškega kapitala. V teku je amalgamiranje Bosanske banke d. d. Beograd in Agrarne i komercijalne banke d. d. Sarajevo - Beograd z imenovano Jugoslovensko eskomptno in hipotekarno banko. Ta zavod bo imel delniško glavnico 175 milijonov Din in rezerv 50 milijonov Din.

Največji slovenski denarni zavod je Ljubljanska kreditna banka, ki obstoja 27 let in ima 15 podružnic. Delniške glavnice je 50, rezerv pa 8 milijonov Din.

Delniške glavnice vseh jugoslovenskih bank znašajo krog 2 milijardi dinarjev, celokupna tuja denarna sredstva pa se cenijo na 10 milijard dinarjev. Na videz so te številke ogromne, toda v primeri z inozemskimi kapitali so prav neznatne. Ena izmed petero največjih angleških bank, Midland bank, ima delniške glavnice in rezerv 26,6 milijonov funtov šterlingov ali 7½ milijarde Din, in vlog 382 milijonov funtšterlingov ali 105 milijard Din. Ena sama angleška velebanka ima torej več nego trikrat toliko lastnega kapitala kot vse naše banke skupaj! Največja srednjeevropska banka, Kreditanstalt für Handel und Gewerbe na Dunaju, razpolaga z glavnico in rezervami 118 milijonov šillingov ali skoraj 1 milijardo Din lastnih sredstev, dočim ima tujih sredstev 938 milijonov šillingov ali 7½ milijarde Din. Te številke jasno kažejo, kako je še naše bankarstvo v povojih. V kapitalističnih državah pa so močni bančni zavodi merilo gospodarske moči države. Večja združitev domačih glavnice ter angažiranje inozemskega kapitala so pereča vprašanja gospodarske politike v naši državi.

Najstrašnejša zima

Letošnja ostra zima je v toliko nadlogo, da se vse pritožuje in tarna. Toda zgodovina je zabeležila še ostrejša nastope zimskih dob. Leta 1410. je mráz tako pritisljal, da je bilo nemogoče kopati grobove. Leta 1858. pa je zmrzovalo tudi vino v kletih. Vendar se zdi, da je bila najostrejša zima leta 1709. Neki francoski zgodovinar piše, da je v kurjenih dvoranah versajske palače zmrzoval liker v steklenicah. Francozi se še danes s strahom spominjajo silne zime, ki je onemogočila delo na sodiških in zasedanje parlamenta. Črnilo je zmrznilo po pisarnah in tudi gledališča so bila zaprta. Takrat se niso poznali in uporabljali premoga kot danes, in je razumljivo, da je bil vpliv mraza mnogo občutnejši. Kasnejše zime so bile milderše, letošnja pa je nastopila zopet z vso krutostjo in znižala temperaturo v nekaterih krajih Rusije na 57 stopinj pod ničlo.

Življenje v Ameriki v primeri z našim

STANOVANJE — HRANA — OBLEKA — RAZVEDRILA.

Ni namen tega članka, da bi vabili ljudi tja onkraj velike luže, pa tudi ne, da bi jim slikali tamošnje življenje v temnih barvah, pač pa da se razgrne pred čitalčevimi očmi verna slika tamošnjih razmer v primeri z razmerami pri nas.

Brezposelnost je v Zedinjenih državah, kakor povsod drugod dandanes, ogromna in sicer v največji meri med navadnim ročnim delavstvom, a dobi količjak izobražen in inteligenten kvalificiran delavec razmeroma prav lahko delo, pod pogojem seveda, da vsaj za silo obvlada angleščino. Tudi služkinje, osobito nemške so na glasu, pridejo kmalu do kruha in zasluzka.

Najprej bodi omenjeno, da velja ameriški dolar približno 56 naših dinarjev. Boljši rokodelci ali predelavci zaslužijo mesečno okoli 200 dolarjev, to je nekaj nad 10.000 Din, srednji uradnik nekaj več, tovarniški delavec okoli 8000 Din, a znašajo najnižje mezde, ki se

plačujejo za podrejena dela, 4500 Din. Toliko dobi tudi boljša kuharica in služkinja, a ima vrh tega prosto stanovanje in hrano.

Velikanske so v naših očeh te vsote in bi tu pri nas vsakdo z njimi sijajno izhajal, toda — in tu tiči kavelj — le pri nas v Evropi, v Ameriki je stvar drugačna.

V srednji Newyorški ali pa kakega drugega večjega mesta stane opremljena soba s kopalnico do 5000 Din mesečno, a je ta cena v predmestjih in v delavskih okrajih dokaj nižja in se suče okrog polovice omenjene vsote. Samcu, ki ne zahteva ravno veliko od življenja, nudi institucija »Boardinghouse« to ugodnost, da more z mesečnim izdatkom 2800 Din v hotelski sobi spati, sicer ne sam, pač pa v družbi enega ali dveh sostanovalec, in v istem hotelu jesti. Prazna stanovanja so razmeroma ceno. V predmestju stane trisobno stanovanje 2000

V filmskih garderobah

OBLEKE, VREDNE MILJONE DOLARJEV, KI SE NIKDAR VEČ NE UPO-
RABLJAJO. — TEŽKA SLUŽBA NAČELNIKA GARDEROBE.

V vsakem filmskem ateljeju imajo poseben oddelek, za katerega se občinstvo pač najmanj zanima in čigar tajinstvenost so običajno neznane tudi filmskim igralcem samim. To je oddelek za garderobo. Načelnik garderobe mora biti neprestano pripravljen, da opremi v najkrajšem času bodisi polk vojakov bodisi ekspedicijo na južni ali severni tečaj, da preskrbi dovolj frakov in cilindrov za elitni ples ali da izbere oklepe in orožje za legijo rimskih vojakov. Vse te veličanske potrebe so pa vendar rezultat silnega dela celega štaba posebnih strokovnjakov. To so osebe, ki morajo n. pr., ako predpisuje rokopolj točno določeno obleko iz gotove dobe, listati po vseh delih kulturne zgodovine ali potopisov, da najdejo še točnejše opis ali sliko obleke, kar potrebujejo. Pri tem jim seveda pomagajo risarji, krojači, čevljarji, kovači, trgovci s starinami itd.

Zlasti veliko skladišče tvori v vsakem filmskem ateljeju garderoba za žene, ki ima na pr. pri družbi Metro Goldwyn Mayer (MGM) več kot 25.000 individualnih kostumov, plaščev in drugih vrst obleke. Nad tisoč parov čevljev, tritisoch klobukov in nešteto drugih stvari spadajočih v damsko garderobo lahko najdeš v tej ogromni zbirki. Večina teh oblek je določena za statiste. Če potrebuje drugo obleko filmska zvezda ali zvezdnik, jo dobi običajno novo, lepo, po svoji meri. Človek bi mislil, da mora tako velika zaloga zadovoljiti vse potrebe pri snemanju tudi novih filmov, kar pa zdaleka ne odgovarja dejstvu. Domača vsak nov film pomeni za šefa garderobe nov problem. Pogosto mora dati izdelati z velikimi stroški nov kroj, akoravno se bo uporabljal mogoče samo

za eno sceno, ki se kasneje prav malo ali sploh nikdar več ne pojavi na platnu. Šef garderobe MGM Larry Keith pravi, da je imel najtežjo nalogo takrat, ko je moral preskrbeti obleke za film »Annie Laurie«; šlo je za nošo, kakršno je nosilo svoječasno neko škotsko plemo. Plašči, ki so jih takrat oblačili, se danes nikjer več ne izdelujejo in jih ni bilo mogoče dobiti za nobeno ceno. Drugih plaščev pa pod nobenim pogojem ni bilo mogoče vzeti, ker bi bili sicer zlasti Angleži opazili zgodovinsko netočnost ter v svoji natančnosti odklonili film. K sreči je uradnik imenovanega šefa garderobe našel v neki knjigi vzorec, po katerem so mogli uslužbenci filmske družbe takoj izvršiti štiristo potrebnih plaščev.

Pri snemanju filma »Stari Heidelberg« je bilo potrebno celo skladišče vojaških in študentskih uniform. Prvo so brez težav dobili v Ameriki, študentske kroje pa so naročili iz Berlina. Več kakor osem tisoč kostumov iz filma »Ben Hur« leži še danes v skladišču in je verjetno, da se ne bodo mogli nikdar več uporabljati, dasiravno so izdali zanje ogromne denarje. Istotako visi tudi obleka, za katero so dali tisočdvesto dolarjev in ki bo najbrž ostala na tem mestu, dokler je ne uniči ta ali ona elementarna katastrofa. Gre za obleko gorile v filmu »Čirkuški rekruti«. Enaka usoda je zadela tudi obleko Roy d'Arcya, ki jo nosi na maskeradnem plesu neke ladje v filmu »Na dalinem oceanu« in ki je stala petsto dolarjev. Takih in podobnih starih oblek in kostumov je tamkaj še cela vrsta domača neuporabljivih, akoravno so stali milijone dolarjev...

bilejno smuško tekmo, je tudi prijava našega internacionalca ing. Janka Janša, ki se bo udeležil konkurence v skupini senijorjev. Med tremi reprezentanti, ki so se letošnje sezone udeležili vseh večjih mednarodnih prireditve, je bil smučar ing. Janko Janša najzanesljivejša moč naših tekmovalcev. V Brašovu, v Klingentalu, Zakopanah in v Luchuju v Franciji je časno zastopal zimski sport naše države in povsod dosegel zadovoljive uspehe. Z njegovim prihodom v Maribor pa je konkurenca na interesantnosti mnogo pridobila in so Dolinški postavljeni pred težavno nalogo, kajti konkurenca z mednarodno klaso ne bo ravno lahka.

OBČNI ZBOR SK ŽELEZNIČARJA V MARIBORU.

Dne 16. februarja se je vršil ob mnogostevilni udeležbi članstva II. redni občni zbor kluba. Predsednik kluba g. inž. Koudelka je uvodoma omenjal važnejše dogodke v klubu. Eden glavnih je bil dograditev igrišča tako nogometnega kot teniškega. Pri tem so si pridobili izrednih zaslug mariborska tvrdka Pinter & Lenard, mestna občina in lesni trgovec g. Marinc iz Selnice pri Rušah, katerim je predsednik v imenu celokupnega članstva izrekel najlepšo zahvalo. Drug važen dogodek je bil korporativen pristop I. mariborskega težkoatletskega kluba z bivšim jugoslovanskim prvakom v rokoborbi Arzenškom na čelu.

Iz poročila tajnika g. Mariniča je bilo razvidno, da se je število članstva pomnožilo na 400. Med letom se je vršil tudi izredni občni zbor, kjer se je sklenilo, da pristopi klub k »Narodni odbrani«. Sledila so poročila ostalih funkcionarjev. Nogometna sekcija je beležila viden napredek z zmago nad Rapidom (1:0), Železničarji iz Zagreba (4:1) in prvakom Slovenije ASK Primorjem v Ljubljani (5:4). Lahkoatletska sekcija, ki se je šele med letom osnovala, je pridila štafetni tek skozi mesto, katerega se je udeležilo med drugimi tudi »Primorje« z 2 štafetama. Od vseh lahkoatletov se je najbolje izkazal 17letni Podpečan, ki si je priporil pri teku skozi mesto Maribor krasen pokal, podarjen od znanega mariborskega trgovca M. Vahtarja v proslavo desetletnice osvojenja. Tudi teniška sekcija beleži večje število članov, ki pridno trenirajo ter se bodo že v tekočem letu javno udeleževali. Težkoatletska sekcija, ki je edina te vrste v Mariboru, pripravlja za 16. marca medmestno tekmo »Ljubljana—Maribor« ter bo takrat pokazal svoj napredek. Glasom blagajniške oročila, ki ga je podal g. Ermenc, je znašal denarni promet 159.096,20 Din, inventar pa se je pomnožil na vrednost 18.580,— Din.

Pri volitvah je bil soglasno izvoljen naslednji odbor: preds. inž. Koudelka; podpreds.: Rajh, nač. sklad.; tajnik: Vokač; blagajnik: Fischer; gospodarja:

Wagner in Lukas; odborniki: Pipuš, Parma, Kosi, Novak, Vavča, Mozetič, Ermenč, Jurčič; revizorji: Hvalenc, Marcelj, Bačnik, Marussig; razsodniki: Karoman, Hübl, Glaser. Za načelnika nogom. sekcije: Safran, lahkoatletske in plavalne Ermenc, tenis: Rajh, težkoatlet.: Arzenšek, zimsko-spor. ne: Jurinec in rokometne inž. Koudelka. — Radi izrednih zaslug za klub je bil soglasno izvoljen bivši preds. kluba g. inž. Edo Senica za častnega člana kluba.

Nato je predsednik ob zaključku debatuspelega občnega zbora pozval celokupno članstvo kot tudi novoizvoljeni odbor k resnemu in poštenemu delu za povzdigo športa, v prvi vrsti med železničarji, javnos. pa, da to delo podpira tako gmotno kot moralno.

Sokolstvo

Sokolsko društvo v Mariboru

obvešča svoje članstvo, da ima svoje uradne ure vsako sredo izveniški praznikov od 18. do 19. v družbeni sobi Narodnega doma, prvo nadstropje in prosijo vse člane, naj plačajo članarino v tem času, ker prihrani društvu s tem 10% nagrade inkasantu, ki se sicer zgleda na domu. Iz mnogih vrženih letnih poročil, ki smo jih razposlali pred letnim občnim zborom, smo ugotovili, da je spremenilo mnogo članstvo stanovanja. Zato prosimo, naj nam javijo, oni ki so se preselili, z dopisnico ali pa usno. Zdravo! — Odbor.

Najnovejša moda ne dopušča obrvi

Zadnje čase postaja moda vedno bolj kapricijozna. Iz ekstreme pada v ekstrem in se lovi na nagajivosti rafiniranih modnih salonov, krojaških tvrdk brivnic in drugih olupčevalnih ustanovah. Poslednja novost prihaja iz Los Angelesa, kjer si je neki znan filmski režiser izmislil, da obrvi niso več moderne. Torej morajo vse lepote, ako hočejo slediti duhu modernega časa, obrvi obriti. Po njegovem mnenju so obrvi zelo v napotje fotogeničnosti obrazov. Njegovemu mnenju sta se pridružila celo znani filmski zvezdi Cecilia Sorel in Mistinguett, češ da obrvi mračijo pogled in zmanjšujejo čelo. Kakšen odmev bo imela novost v svetu, je vprašanje bodočnosti, vendar ni izključeno, da se bo tudi ta modna posebnost udomačila. Vsi znaki kažejo, da gre moda za tem, da odstrani poslednjo dlako s človeškega telesa.

Zagovor.

— Nikar ne tajite zločina! Dvojica prič trdi, da vas je videla, ko ste ponoči skočili iz hiše z nožem v roki!

— O gospod predsednik, če gre samo za priče, vam navedem lahko 20 oseb, ki bodo poudarile, da me kritične noči sploh niso videli....

Sport

Jubilejna smuška tekma ISSK Maribora

Jutri, ob 13. uri bo pričelo zanimivo smuško tekmovalstvo, ki je priredi ISSK Maribor s startom in ciljem pri »Lovcu« nad Tremi ribniki.

Zanimanje za prireditve je izredno živahno in je doslej prijavljenih že šestdeset tekmovalcev. Poleg domačinov in Rušanov so udeležbo prijavila tudi Zagrebčani, Ljubljanci in Celovčani, kar obeta zelo ostro konkurenco, ki bo z ozirom na istočasni razpis klubovega prvenstva podvojena. Favoriti so brez dvoma Dolinški, za naslov klubovega prvaka pa se bodo borili Vezjak, Koroša in Petrovič, ki so smučarji solidnih kvalit in glavni aspiranti na klubovo prvenstvo za leto 1929.

Prireditelj je razpisal tekmovalstvo v sledečih skupinah:

I. senijorji nad 16 let stari: V tej kategoriji imajo pravico do starta vsi člani verificirani pri JZSS, ki so že tekmovali pri po savezu verificiranih tekmar. Dolžina proge 18 km.

II. juniorji nad 16 let stari: Pravico do starta imajo vsi pri JZSS verificirani člani, ki ne spadajo v kategorijo I. in ki se še niso plasirali v juniorskih tekmar. Dolžina proge 18 km.

III. Moški narasčajo od 10—16 leta starosti. Start dovoljen vsem prijavljenim. Dolžina proge 5 km.

IV. Damae verificirane pri JZSS, Dolžina proge 5 km.

V. Tekma za smučarje stare nad 34 let. Start je za vse prijavljene. Dolžina proge 5 km.

VI. Tekma mlačkov izpod 10 let. Start je za vse prijavljene. Dolžina proge 1 km. Prijavnina za vse kategorije izven V. Din 10.— Za V. Din 20.— Prijave v trgovini »Sport Roglič«, Grajski trg 1. do 23. II. 1929 do 18. ure. Kasnejše prijave proti dvojni prijavnini na startu. Vsi tekmovalci in tekmovalke naj bodo navzoči pri žrebanju, ki se vrši ob 12. v gostilni pri »Lovcu«.

Za vse skupine je ISSK Maribor nabavil krasna darila in diplome, ki jih prejmejo najbolje plasirani tekmovalci takoj po tekmah v gostilni pri »Lovcu«.

Zaključek jubilejne prireditve pa bo družabni večer, ki se bo vršil po zaključitvi tekmar v Grajski kleti. K prijateljskemu sestanku so vabljeni vsi smučarji in prijatelji zimskega sporta. — Smuk!

Ing. Janko Janša v Mariboru.

Med številnimi prijavami tekmovalcev, ki jih je prejel ISSK Maribor za ju-

Umetne oči

izdeluje po naravi in jih prilagodi tvrdka

F. Ad. Müller Söbne,
384 Wiesbaden

V Zagrebu: Univerzitetna klinika za oči od 6. do 8. marca 1929. — V Grazu: Grand Hotel Wiesler Grieskai od 4. do 8. in od 11. do 13. marca 1929

Rokavice
in

nogavice

vseh vrst kupite na ceneje pri Fr. Podgoršek nasl.,

Fr. Be'a
Slovenska ulica št. 7

Mali oglasi ki služijo v posredovanju in vsebino namene občinam, mesta, župani, tajniki, anekd. Din 5.—

Mali oglasi

Zanim. dopisovanje in oglaš. v trgovski ali reklamni smislu: mesta, župani, anekd. Din 10.—

Prazna soba s posebnim vhodom se odda gospodu ali gospodični. Naslov v upravnistvu »Večernika«. 378

Trgovskega pomočnika sprejme specialna trgovina s kuhinjsko opremo A. Vicel, Maribor, Glavni trg 5. — 358

Kovček za potovanje, torbice iz usnja, listnice, denarnice, gamaše, nahrbtniki v veliki izbiri in po najnižji ceni pri Ivan Kravos, Maribor, Aleksandrova 13. 329

Pisarniške posle zastopstva, naročila, prestave, informacije preskrbi ceneno in solidno informac. pisarna »Marstan«, Maribor, Koroška cesta 10. 377

Otomane, matrace itd. izdeluje in popravlja ter izvršuje sploh vsa tapetniška dela hitro in poceni A. Mandl, tapetnik, Gosposka ulica 36. 357

Snežne čevlje, galoše, autoplašče in zračnice (pnevmatike) popravlja solidno in poceni F. Dolenc, vulkanizacija, Aleksandrova cesta 35, dvorišče. 367

Praktična šivilja za nove in stare obleke se priporoča poceni na dom. Maistrova ul. 6 II. 366

Iščem gostilno na račun ali najem. Naslov: Gostilničarska zadruga. 379

2133

Pristno slivovko, droženko, brinjevec, konjak, rum, vse vrste likerjev, sadnih sokov, špirta, vinskega kisa, ezenčnega kisa, čaj v zavitkih in odprt. Glavna zaloga oranžade, limonade, konjaka itd. od tvrdke »Patria«. Zagreb.

JAKOB PERHAVEC. MARIBOR. GOSPOSKA ULICA 19

Na drobno!

TOVARNA ZA IZDELOVANJE LIKERJEV, DEZERTNIH VIN IN SIUPOV.

Na debelo.

Velika zaloga kuhinjske posode, hišne in kuhinjske potrebščine vseh vrst. Vsaki gospodnji znana prvovrstna emajlirana posoda znamke »Herkules« iz tovarne Sphinx. la. aluminijevo in litoželezno postekleno posodo. Nadalje mline za meso, orehe, kavo, mak in poper. Tehnice za kuhinjo in meroprežkusne za trgovce z uteži. Ribeže ravne, okrogle, polokrogle in oglate. Lopatice za ogle, pepel in smeti. Sita, deske za testo in valjarje. Likalnice. Razne oblike za vsakovrstno pecivo. Kutije za specerijo in dišave. Kotličke in šibe za sneg. Kotličke za polento iz kotlovine. Solnike, mlečne vrčke, cedila za juho, čaj, testo in salato. Vedrice, umivalnice in vrče. Nočne posode, Stiskalnice za ocvirke in krompir. Samovare »Phobus« in druge vrste. Škafje okrogle in ovalne. Lonce za kuhanje perila in perilnice. Jedilno orodje vseh vrst. Jedilne servise iz porcelana. Krožnike iz porcelana in kamenine. Umivalne garniture in vse vrste steklene robe. Potne pletene košare in cekarje. Postrežba točna in solidna! Cene konkurenčne! **Albert Vicel, Maribor,** Glavni trg št. 5. 334

Sobo in črkoslikanje izvršuje po ceni, hitro in okusno **Franjo Ambrožič, Grajska ul. 2.** 2281

Kupim staro zlato srebrni denar, umetno zobovje po najvišjih cenah. — **Ilgger-jev sin, urar in juvelir, Maribor, Gosposka ulica 15.** X

Električne inštalacije popravila, svetilke, likalnice, motorje, aparate, elektro blago po konkurenčni ceni pri **Ilič & Tichy, Maribor, Slovenska ulica 16.** 117

Popravila nogavic izvršuje solidno in poceni pletarna **L. Golob, Orožnova ulica 6.** 169

Vilo pri kadetnici prodam. Vprašati: **Vicel, Glavni trg 5.** 346

Tscheligljevo pivo, Jeruzalemski burgundec, dr. Turner-jev traminec, Janžekovičovo novo vino se pije pri godbi v »Mariborskem dvoru« pri Osetu. 380

Oddam solnčno sobo blizu parka s 1. marcem mlademu solidnemu gospodu. Naslov pove uprava lista. 356

Mizarstvo pohišva Ciril Razboršek, Strossmajerjeva 5. Prvovrstno izdelovanje vseh vrst pohišva. Renoviranje antikvaričnega in ostalega pohišva. Cene najnižje. 297

Kolesarji, pozor!

Sedaj je tisti čas, da Vaša kolesa z malim denarjem postanejo popolnoma nova, in sicer z generalnim popravilom. Emajliranje, poniklanje, popolno razložanje, na novo namazana vsa kroglična ležišča. Shramba koles in motorjev čez zimo po minimalnih cenah. Priznana najboljša, najcenejša mehanična delavnica **JUSTIN GUSTINČIČ, MARIBOR, Tattenbachova ulica 14,** nasproti »Narodnega doma«. Zadoštuje dopisnica, da pridemo po Vaše kolo na dom. 2519

Naturno in dobro vino od leta 1927 iz Spičnika se toči v gostilni »Dravograd«, Maribor, Smetanova ulica 54. **J. M. Nekrep.** 11

Vse potrebščine za dom, kakor posteljno in ostalo perilo, senčnike, čajne pupe, blazine za divane, gobeline, zavese, pregrinjale, ročne torbice itd., vse krasno izdelano in poceni dobite samo pri **L. Küttner, Maribor, Vojaški trg 3.** 52

Hlito popravilo ur, ceno in točno z 1—5 letnim jamstvom pri tvrdki **A. Stojec, Maribor, Jurčičeva ulica 8.** Po stenske in stoječe ure se pride na dom! 78

Sobo ali dve oddam v najem s 1. marcem. Obe sobi imata separaten vhod. Uporabni sta tudi za pisarniške prostore, zlasti ker sta v centru mesta. Vprašati **Aleksandrova cesta 16, I. nadstr.** 387

Izvežbanega strojeplisca išče pisarna na deželi. Ponudbe z zahtevki pisмено na upravo »Večernika«. 386

E 9929/28-6

Dražbeni oklic.

Dne 8. maja 1929 dopoldne ob 9. uri bo pri podpisanem sodišču v sobi št. 27 dražba nepremičnin, zemljiška knjiga k. o. Pekre, vl. št. 37, s stanovanjskimi hišami, umetnim mlinom in žago. Cenilna vrednost Din 1.174.979 20, vrednost pritikline Din 87.520 —, skupaj Din 1.262.499 20, najmanjši ponudek Din 841.667 34.

V ostalem se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski sodišča v Mariboru.

Okrajno sodišče v Mariboru, odd. IV.,
dne 13. februarja 1929.

V restavraciji

PRI „ČRNEM ORLU“
dnevno

RADIO KONCERT

z dosedaj najboljšim ameriškanskim zvočnikom »Ma-na vox«. Najboljša ljutomerska vina. 383

SCHROLL-OVO PLATNO

ima vedno na zalogi trdka 382

FRANJO MAJER, Maribor, Glavni trg 9

Gostilničarji pozor!

Vsled razprodaje zaloge prodam večjo količino pristnega dalmatinskega vina

po 5 Din liter

kakor tudi staro ljutomersko vino po ugodni ceni samo proti takojšnjemu plačilu!

Giuro Valiak, Maribor
Čafova ulica 7. 361

PARNA PRALNICA
MARIBOR
pere, moško perilo kot novo!
Telefon 480
Centrala: Frankopanova ul. 9.
Podružnica: Vetrinjska ulica 7. 368

pomni te se CMDI

Zahvala.

Podpisani izrekam tem potom neprecenljivemu društvu

Liudska samopomoč

v Mariboru za takoj izplačano pripadajočo podporo iz II. skupine, po nepričakovani smrti svoje gospe **Ane Wohlmuth**, najlepšo zahvalo in priporočam to prekornisto društvo vsakomur v takojšnji pristop.
Maribor, dne 22. februarja 1929,

An' on Malek
pek. mojster

338

„ANKER“

Splošna zavarovalna del. d. direkcija podr. Zagreb

išče

za zunanjo službo za Maribor in okolico reprezentativne

gospode

s fiksno plačo in provizijo za takoj. — Prošnje je poslati na »Sveobće osiguravajuće društvo, filijalna direkcija Zagreb, Preradovićev trg broj 5/II. 369

MARIBORSKA TISKARNA

CENTRALA: JURČIČEVA ULICA 4

PODRUŽ.: STROSSMAJERJEVA 5

Tiskarna izdeluje vse tiskovine za industrije, trgovce, obrtnike, gostilničarje, urade, šole, zasebnike i. t. d. Najnižje cene, okusna izvedba, solidna in točna postrežba.

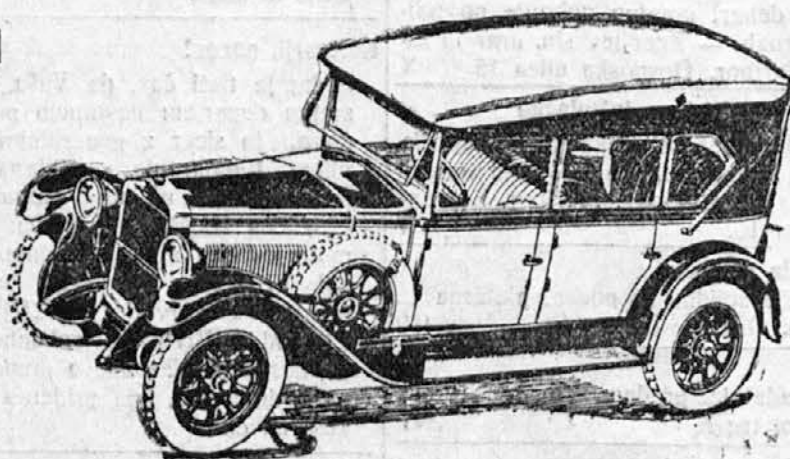
Litografija izdeluje reklamne tiskovine, eno- in večbarvne lepake, letake, slike, etikete, delnice, diplome, jedilne liste, vinske karte, ilustrirane cenike in dr.

Knjigoveznica je opremljena z najmodernejšimi stroji in se priporoča za trpežno vezavo trgovskih in lepouslovnih knjig, zvezkov, blokov i. t. d. od enostavne do najpopolnejše izdelave.

Plakaterski zavod Kioski iz afišne table na najprometnejših krajih v mestu. Plakata se po najnižjih cenah; za v lastnem podjetju izdelane lepake se daje še poseben popust.

PODJETJE JE BILO ZA SVOJE PRVOVRSTNE IZDELKE VEČKRAT ODLIKOVANO NAJVEČJE IN NAJMODERNEJŠE GRAFIČNO PODJETJE BIVŠE SPODNJE STAJERSKE

FIAT

FIAT

30 let **izkušnje**. — Ni produkcija v masi, ampak specializirani proizvodi v velikih serijah. — Najnižje nabavne cene! — Pogonski stroški nizki. — **Velika izdržljivost**. — **Nove cene za leto 1929.**

Model 509Vsečina cilindra 1000 cm³

Šasija	43.000,—
Torpedo 4 sedežni	56.000,—
Komb. Torpedo	56.000,—
Spyder 2/4 sedežni	53.000,—
Coupe Royal	71.000,—
Berlina 2 vrata	
Tapečiran s suknom	62.000,—
Tapečiran s kožo	66.000,—
Berlina Weyman 4 sed.	67.000,—

Model 520Vsečina cilindra 2250 cm³

Šasija	72.000,—
Torpedo, 5 sedež	85.000,—
Coupe, 2/4 sedeža	96.000,—
Berlina, 5 sedež	
Tapečiran s suknom	98.000,—
Tapečiran s kožo	104.000,—

Jugoslavenko „FIAT“ Automobilno prometno d. d.

Centrala: Beograd, ulica Uzun Mirkova broj 5**Podružnica: Zagreb, Samostanska ulica 2/a**Autoriziran prodajalec za **Slovenijo****Maribor, Triumph-Auto, podružnica d. z o. z.**

Frančiškanska ulica 13

Ljubljana, Triumph-Auto, podr. d. z o. z., Dunajska cesta 36**Model 521**Vsečina cilindra 2500 cm³

Šasija	85.000,—
Torpedo, 7 sedež	105.000,—
Berlina Weyman	122.000,—
Coupe, 2/4 sedeža	122.000,—
Coupe, 7 sedež	130.000,—

Industrijska kola

Furgon Mod. 509	52.000,—
Šasija 507 FA 1500 kg	74.500,—
Šasija, Mod. 603 2000 kg	126.000,—
Traktor, Mod. 700, 30 KS,	80.000,—

Specerija

in razne delikatese,
pristne kranjske klobase

sir, čajno maslo ter razne marinirane ribe
najugodnejše v trgovini

FRANC VRHUNC**MARIBOR, MAISTROVA UL. 17****Kranjske klobase**

sveže in suhe pri

FERDO UŠAR

371 GLAVNI TRG 1

Polenovkenamočene, brez duha,
vedno sveže pri**FERDO UŠAR**

370 GLAVNI TRG 1

Zastopniki se iščejo!

Vazelino in kremo za čevlje, motvoz
(šnago), vrvarske izdelke, pletenine,
drobnarije, parfumerije, papir i. t. d.

na debelo in drobno priporoča

Drago Rosina, Maribor
Vetrinjska ulica 25

Zahvala in priporočilo

Naš oče g. Karl Sicherl, trg. sodrnik
v Mariboru, je nenadoma umrl. Dol-
nost nas veže zahvaliti se

Trgovski Samopomoči

v Mariboru za izplačilo posmrtnine
v znesku Din 10.350,—, koje član je
bil pokojnik komaj dobro leto. — Pri-
poročamo pristop k tej kulantni inšti-
tuciji vsakomur iz področja mariborske
oblasti.

Otroci pok. Karla Sicherl.

376

Obiščite

**Lipski pomladanski
sejem 1929**

Otvoritev 3. marca

Ne bo Vam žal!

Razstava vzorcev od 3. do 9. marca
Velika tehnična in
stavbena razstava od 3. do 13. marca
Tekstilna razstava od 3. do 7. marca
Razstava čevljev in usnja od 3. do 6. marca

Vsa navodila Vam daie častni zastopnik za mariborsko oblast
dr. Scheichenbauer, kemični laboratorij,
Maribor, Trg svobode 3, ali pa
Leipziger Messamt, Leipzig.